

Téamaí le breithniú

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. *I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?*

Is leor na dualgais seo.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. *I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?*

Teastaíonn leasú orthu. Ba cheart ^{go foilseofar} gach doiciméad ón rialtas sa dhá theanga comhuaineach.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. *I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?*

Leasú ag testáil ionas go mbeadh níos mó seirbhísí dhátheangach.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

- 4.(a) **I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?**

Leasú ag teastáil. Níl go leor scéimeanna teanga fós ann chun seirbhísí gaoltaire a chur a fáil.

- 4.(b) **An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?**

Be cheart dualgas a bheith ar eagraíochtaí Stáit an Scéim teanga a chur i bhfeidhm agus athnuacht a dhéanamh air nuair is gá leis 7 an scéim a bheith ann do gach eagraíocht Stáit.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

- 5.(a) **An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?**

Nílimid sásta.

- 5.(b) **An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?**

Daoine le Gaoltaire a fhostáil ionas gur féidir leo deighleáil le daoine i nGaeilge nua i nBeirle, seachas béalóirí a bheith fostaíche sa Ghaeltacht.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. **I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?**

Teastaíonn leasú orthu chun an Ghaeilge a léidriú 7 a dhainginiú sa chóras seo.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údarais áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. **I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?**

Teastaíonn leasú orthu chun an réimse a leathnú.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. **I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?**

Níl dóthain cumhachtaí fós ag an Oifig seo.

Go ginearálta

9. **An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?**

Gach seirbhís ón stát a bheith ar fáil i mbéirte 7 i nGaeilge ionas nach mbeidh an nGaeilgear iompú ar an mbéirte.

10. **Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?**

Tá tabhairt na Gaeilge ar an bhfón, nó in Oifigí an Stáit. Banaltraí, Doctúirí, Fiacloirí srl a bheith dhá-theangach go háirithe sa gheallacht - rud nach bhfuil ann fari láidir sa gheallacht.

11. **Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?**

- Droch dearcadh ó thaobh na Gaeilge ó thaobh an fhóireann.
- Gan aon feithoireacht (supervision) ar stát-sheirbhísigh a chuireann comharthaí / fóirneacha ar fáil.

12. **Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?**

Profáil a dhéanamh ar gach comhartha / fóirín, sula gcuirtear i gcló iad. ~~Dáiríre dhátheangach~~ Dáiríre dhátheangach a fhostú ó thuis. (Gaeilge + Béarla)

Máinú comórtas - Airgead a thabhairt don stát-sheirbhísigh; leis an 5 plean is fearr chun an Gheilge a chur chun cinn!